

ETICKÝ KODEX PRACOVNÍKŮ TERÉNNÍ SAS COMPITUM

Vychází z EK Společnosti sociálních pracovníků

A. Etické zásady

1. Sociální práce je založena na hodnotách demokracie, lidských práv a sociální spravedlnosti. Sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách (SP, PSS) proto dbají na dodržování lidských práv u skupin a jednotlivců tak, jak jsou vyjádřeny **v dokumentech relevantních pro praxi SP, PSS**, a to především ve Všeobecné deklaraci lidských práv, Chartě lidských práv Spojených národů a v Úmluvě o právech dítěte a **dalších mezinárodních deklaracích a úmluvách**. Dále se řídí Ústavou, Listinou základních práv a svobod a dalšími zákony tohoto státu, které se od těchto dokumentů odvíjejí.

2. SP, PSS respektuje **jedinečnost každého člověka** bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, pohlaví, rodinný stav, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské a politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.

3. SP, PSS respektuje **právo každého jedince na seberealizaci** v takové míře, aby současně nedocházelo k omezení stejného práva druhých osob.

4. SP, PSS pomáhá jednotlivcům, skupinám, komunitám a sdružení občanů svými znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi při jejich rozvoji a při řešení konfliktů jednotlivců se společností a jejich následků.

5. SP, PSS dává přednost **profesionální odpovědnosti** před svými soukromými zájmy. Služby poskytuje na nejvyšší odborné úrovni.

B. Pravidla etického chování sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách

1. Ve vztahu ke klientovi

a) SP, PSS podporuje své **klienty** k vědomí **vlastní odpovědnosti**.

b) SP, PSS jedná tak, aby chránil **důstojnost a lidská práva** svých klientů.

c) SP, PSS pomáhá se stejným úsilím a **bez** jakékoliv formy **diskriminace** všem klientům. Sociální pracovník jedná s každým člověkem jako s **celostní bytostí**. Zajímá se o celého člověka v rámci rodiny, komunity a společenského a přirozeného prostředí a usiluje o rozpoznání všech aspektů života člověka. SP, PSS se zaměřuje na silné stránky jednotlivců, skupin a komunit a tak podporuje jejich zmocnění.

d) **Chrání** klientovo právo na **soukromí** a důvěrnost jeho sdělení. **Data a informace** požaduje s ohledem na **potřebnost při zajištění služeb**, které mají být klientovi poskytnuty a **informuje** ho o jejich potřebnosti a použití. **Žádnou informaci o klientovi neposkytne bez jeho souhlasu**. Výjimkou jsou osoby, které nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu (zejména nezletilé děti) nebo tehdy, kdy jsou ohroženy další osoby. V případech, kde je to v souladu s platnými právními předpisy, umožňuje účastníkům řízení nahlížet do spisů, které se řízení týkají.

e) SP, PSS **podporuje klienty při využívání všech služeb a dávek** sociálního zabezpečení, na které mají nárok, a to nejen od instituce, ve které jsou zaměstnání, ale i ostatních příslušných zdrojů. Poučí klienty o povinnostech, které vyplývají z takto poskytnutých služeb a dávek. Podporuje klienta při řešení problémů týkajících se dalších sfér jeho života.

f) SP, PSS podporuje klienty při hledání možností jejich **zapojení do procesu řešení jejich problémů**.

g) SP, PSS je si vědom svých **odborných a profesních omezení**. Pokud s klientem nemůže sám pracovat, předá mu **informace o dalších formách pomoci**. SP, PSS jedná s osobami, které používají jejich služby (klienty) s účastí, empatií a péčí.

2. Ve vztahu ke svému zaměstnavateli

a) SP, PSS **odpovědně** plní své povinnosti vyplývající ze **závazku** ke svému zaměstnavateli.

b) V zaměstnavatelské organizaci spolupůsobí při vytváření takových podmínek, které umožní SP, PSS v ní zaměstnaným přijmout a uplatňovat závazky vyplývající z tohoto kodexu.

c) Snaží se ovlivňovat sociální politiku, pracovní postupy a jejich praktické uplatňování ve své zaměstnavatelské organizaci s ohledem na co **nejvyšší úroveň služeb** poskytovaných klientům.

3. Ve vztahu ke kolegům

a) SP, PSS respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů a ostatních odborných pracovníků. Vyhledává a rozšiřuje spolupráci s nimi a tím zvyšuje kvalitu poskytovaných sociálních služeb.

b) Respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti kolegů a ostatních odborných a dobrovolných pracovníků. Kritické připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem.

c) Sociální pracovník iniciuje a zapojuje se do diskusí týkajících se etiky se svými kolegy a zaměstnavateli a je zodpovědný za to, že jeho rozhodnutí budou eticky podložena.

4. Ve vztahu ke svému povolání a odbornosti

a) SP, PSS dbá na udržení a zvyšování **prestiže** svého povolání.

b) Neustále se snaží o udržení a zvýšení **odborné úrovně** sociální práce a uplatňování nových přístupů a metod.

c) Působí na to, aby odbornou sociální práci prováděl vždy **kvalifikovaný pracovník** s odpovídajícím vzděláním.

d) Je spoluzodpovědný za své soustavné **celoživotní vzdělávání a výcvik**, což je základ pro udržení stanovené úrovně odborné práce a schopnosti řešit etické problémy.

e) Pro svůj odborný růst využívá znalosti a dovednosti svých kolegů a jiných odborníků, naopak své znalosti a dovednosti rozšiřuje v celé oblasti sociální práce.

f) SP, PSS spolupracuje se školami sociální práce, aby podpořil studenty sociální práce při získávání kvalitního praktického výcviku a aktuální praktické znalosti.

5. Ve vztahu ke společnosti

a) SP, PSS má právo i povinnost upozorňovat širokou veřejnost a příslušné orgány na případy porušování zákonů a oprávněných zájmů občanů.

b) Zasazuje se o zlepšení sociálních podmínek a zvyšování sociální spravedlnosti tím, že podněcuje změny v zákonech, v politice státu i v politice mezinárodní.

c) Upozorňuje na možnost spravedlivějšího rozdělení společenských zdrojů a potřebu zajistit přístup k těmto zdrojům těm, kteří to potřebují.

d) Působí na rozšíření možností a příležitostí ke zlepšení kvality života pro všechny osoby, a to se zvláštním zřetelem ke znevýhodněným a postiženým jedincům a skupinám.

e) SP, PSS působí na zlepšení podmínek, které zvyšují vážnost a úctu ke kulturám, které vytvořilo lidstvo.

f) SP, PSS požaduje uznání toho, že je zodpovědný za své jednání vůči osobám, se kterými pracuje, vůči kolegům, zaměstnavatelům, profesní organizaci a vzhledem k zákonným ustanovením, a že tyto odpovědnosti mohou být ve vzájemném konfliktu.

C. Etické problémové okruhy

Sociální práce s jednotlivcem, rodinami, skupinami, komunitami a organizacemi vytváří pro SP, PSS situace, ve kterých musí nejen eticky hodnotit, vybírat možnosti, ale i **eticky rozhodovat**. SP, PSS eticky uvažuje při sociálním šetření, sběru informací, jednáních a při své profesionální činnosti o použití metod sociální práce, o sociálně technických opatřeních a administrativně správních postupech z hlediska účelu, účinnosti a důsledků na klientův život.

1. Základní etické problémy jsou

a) **kdy vstupovat** či zasahovat do života občana a jeho rodiny, skupiny či obce (např. z hlediska prevence či sociální terapie společensky nežádoucí situace),

b) **kterým** sociálním případům **dát přednost** a věnovat čas na dlouhodobé sociálně výchovné působení,

c) **kolik** pomoci a péče poskytnout, aby **stimulovaly** klienta ke změně postojů a k odpovědnému jednání a **nevedly k** jejich **zneužití**,

d) **kdy přestat** se sociální terapií, poskytováním služeb a dávek sociální pomoci

2. Další problémové okruhy,

které se občas vyskytují a vyžadují etické hodnocení a rozhodování vyplývají z následujících situací, kdy loajalita SP, PSS s klientem se dostane do **střetu zájmů**

a) při konfliktu zájmu samotného **SP, PSS se zájmem klienta**,

b) při konfliktu **klienta a jiného občana**,

c) při konfliktu mezi **institucí či organizací a skupinou klientů**,

d) při konfliktu zájmu **klientů a ostatní společnosti,**

e) při konfliktu mezi **zaměstnavatelem a jeho SP, PSS.**

3. SP, PSS zastává roli pracovníka, který klienty podporuje a současně má klienty kontrolovat.

Vztahy mezi těmito protichůdnými aspekty sociální práce vyžadují, aby si sociální pracovníci vyjasnili etické důsledky kontrolní role a do jaké míry je tato role přijatelná z hlediska základních hodnot sociální práce.